

รายงานสถานการณ์โรคเรื้อนของเขตสุขภาพที่ 9 ปี พ.ศ. 2563

ที่มา : ฐานข้อมูล UCHA สกร.9

ผลการดำเนินงานควบคุมโรคเรื้อนของเขตสุขภาพที่ 9 พบว่า อัตราความชุกมีแนวโน้มลดลง และอัตราการค้นพบผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่มีแนวโน้มลดลงเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับสถานการณ์โรคเรื้อนของประเทศไทยที่มีแนวโน้มลดลง

ผู้ป่วยโรคเรื้อนในทะเบียนรักษา ของเขตบริการสุขภาพที่ 9 ณ วันที่ 1 มกราคม ถึง 31 ธันวาคม 2563 มีจำนวนผู้ป่วยโรคเรื้อน 45 ราย คิดเป็นอัตราความชุกโรคเรื้อน (Prevalence rate : PR) 0.07 รายต่อประชากร 10,000 คน (ข้อมูลประชากรกลางปี 2562 จากสำนักทะเบียนราษฎร์ผ่านสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 6,778,862 คน) โดยจำแนกกลุ่มการรักษาได้ดังนี้

- กลุ่มการรักษา**
1. ประเภทเชื้อมาก (MB) จำนวน 42 คน (93.30 %)
  2. ประเภทเชื่อน้อย (PB) จำนวน 3 คน (6.70 %)

ใน ปี 2563 พบผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่ จำนวน 15 ราย คิดเป็นอัตราการค้นพบผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่ 0.22 รายต่อแสนประชากร ในผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่นี้เป็นผู้ป่วยชนิดเชื้อมาก จำนวน 11 ราย (ร้อยละ 73.3) ชนิดเชื่อน้อยจำนวน 4 ราย(ร้อยละ 26.7)และผู้ป่วยรายใหม่ที่มีความพิการระดับ 2 จำนวน 1 ราย(ร้อยละ 6.66)และไม่พบผู้ป่วยเด็ก

จังหวัดที่พบผู้ป่วยใหม่พิการระดับ 2 คือ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 1 ราย (ร้อยละ 33.3) แสดงให้เห็นว่ายังมีผู้ป่วยโรคเรื้อนที่ได้รับการรักษาล่าช้า (Backlog)

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนผู้ป่วยโรคเรื้อนในทะเบียนรักษาและผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่ของเขตบริการสุขภาพที่ 9 จำแนกรายจังหวัด ชนิดการรักษา ความพิการระดับ 2 และ P/D Ratio ปี พ.ศ. 2563

จังหวัด	ผู้ป่วยในทะเบียนรักษา				ผู้ป่วยรายใหม่						P/D Ratio
	MB (คน)	PB (คน)	รวม (คน)	PR/ ปชก. 10,000 คน	MB (คน)	PB (คน)	รวม (คน)	DR/ ปชก. 100,000 คน	เด็ก (ร้อยละ)	ความพิการ ระดับ 2 (ร้อยละ)	
นครราชสีมา	15	1	16	0.06	2	1	3	0.11	0	0	5
ชัยภูมิ	4	0	4	0.04	0	0	0	0	0	0	0
บุรีรัมย์	17	2	19	0.12	7	2	9	0.56	0	0	2
สุรินทร์	6	0	6	0.04	2	1	3	0.21	0	1 (33.33)	2
รวม	42	3	45	0.07	11	4	15	0.22	0	1 (6.66)	3

ตารางที่ 2 จำนวนผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่ จำแนกตามตัวชี้วัดทางระบาดวิทยาโรคเรื้อนและอัตราการค้นพบผู้ป่วยรายใหม่แยกรายจังหวัด ปี พ.ศ. 2558–2563

จังหวัด	ปี พ.ศ.					
	2558	2559	2560	2561	2562	2563
นครราชสีมา						
- ผู้ป่วยโรคเรื้อนชนิดเชื้อมาก	4	2	13	7	6	2
- ผู้ป่วยโรคเรื้อนชนิดเชือน้อย	0	2	4	1	1	1
- ผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่ที่เป็นเด็ก	0	0	0	0	0	0
- ผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่ที่พิการเกรด 2 (ร้อยละ)	0	0	1	1	2	0
	(0)		(5.88)	(12.5)	(28.57)	
- อัตราการค้นพบผู้ป่วยใหม่ (ต่อแสนประชากร)	0.15	0.15	0.64	0.3	0.26	0.11
ชัยภูมิ						
- ผู้ป่วยโรคเรื้อนชนิดเชื้อมาก	6	3	5	2	3	0
- ผู้ป่วยโรคเรื้อนชนิดเชือน้อย	2	0	1	1	0	0
- ผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่ที่เป็นเด็ก	1	0	0	1	0	0
- ผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่ที่พิการเกรด 2 (ร้อยละ)	2	1	3	2	1	0
	(25)	(33.33)	(50)	(66.7)	(33.33)	
- อัตราการค้นพบผู้ป่วยใหม่ (ต่อแสนประชากร)	0.70	0.26	0.52	0.26	0.26	0
บุรีรัมย์						
- ผู้ป่วยโรคเรื้อนชนิดเชื้อมาก	5	2	8	8	10	7
- ผู้ป่วยโรคเรื้อนชนิดเชือน้อย	4	3	1	4	1	2
- ผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่ที่เป็นเด็ก(ร้อยละ)	0	0	0	0	1	0
- ผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่ที่พิการเกรด 2 (ร้อยละ)	1	2	2	1	1	0
	(11.11)	(40)	(22.22)	(8.3)	(9.10)	
- อัตราการค้นพบผู้ป่วยใหม่ (ต่อแสนประชากร)	0.57	0.32	0.56	0.75	0.68	0.56

จังหวัด	ปี พ.ศ.					
	2558	2559	2560	2561	2562	2563
สุรินทร์						
- ผู้ป่วยโรคเรื้อนชนิดเชื้อมาก	5	8	7	4	2	2
- ผู้ป่วยโรคเรื้อนชนิดเชือน้อย	1	3	2	1	1	1
- ผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่ที่เป็นเด็ก	0	0	1	0	0	0
- ผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่ที่พิการเกรด 2 (ร้อยละ)	1 (16.67)	3 (27.27)	2 (22.22)	1 (20)	0	1 (33.33)
- อัตราการค้นพบผู้ป่วยใหม่ (ต่อแสนประชากร)	0.43	0.79	0.64	0.35	0.21	0.21
ภาพรวมของเขตสุขภาพที่ 9 (นครชัยบุรีรินทร์)						
- ผู้ป่วยโรคเรื้อนชนิดเชื้อมาก	20	15	33	21	21	11
- ผู้ป่วยโรคเรื้อนชนิดเชือน้อย	7	8	8	7	3	4
- ผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่ที่เป็นเด็ก(ร้อยละ)	1	0	1	1	1 (4.17)	0
- ผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่ที่พิการเกรด 2 (ร้อยละ)	4 (14.81)	6 (26.09)	8 (19.51)	5 (17.9)	4 (16.7)	1 (6.66)
- อัตราการค้นพบผู้ป่วยใหม่ (ต่อแสนประชากร)	0.40	0.34	0.6	0.41	0.35	0.22

ข้อเสนอแนะ

1. ในกรณีที่พบผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่ควรตรวจผู้สัมผัสโรคร่วมบ้านเป็นเวลา 10 ปีติดต่อกัน และตรวจ neighboring contact ในรัศมี 20 เมตร และ social contact จำนวน 1 ครั้ง นับจากวันที่ผู้ป่วยขึ้นทะเบียนรักษาและจะต้องดำเนินการสอบสวนโรคผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่ทุกราย

2. ในการดำเนินกิจกรรมงานควบคุมโรคเรื้อนให้บรรลุตัวชี้วัดจะต้องประกอบไปด้วยหลายๆ กิจกรรม เช่น การค้นหาผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่แบบตั้งรับในทุกพื้นที่ (Passive Case Finding) และการค้นหาผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่เชิงรุก (Active Case Finding) ในพื้นที่ที่มีข้อบ่งชี้ทางระบาดวิทยาของโรคเรื้อนและให้ความรู้ สื่อสารประชาสัมพันธ์เรื่องโรคเรื้อนแก่ประชาชน เพื่อสร้างความตระหนัก ถ้ามีอาการให้รีบออกมารักษาจะไม่พิการ

นางสุนทรา ไพบูรย์ รายงาน

8 มกราคม 2564